

Verwachte productieverhoging van 10 tot 20 procent

Productiesysteem maakt Ierland concurrerend

Ierland lijkt met een gemiddelde bedrijfsomvang van 59 melkkoeien geen grote speler op de Europese markt, maar het land heeft een kansrijke troef in handen na de afschaffing van het melkquotumtijdperk: het op gras gebaseerde productiesysteem.

Veehouder Patrick John Malone houdt een Fleckvieh-stier (achtergrond) bij zijn British Friesians.

Cijfers melkveehouderij Ierland		
	2013	2012
aantal melkveebedrijven	18.470	19.140
aantal melkkoeien	1.082.000	1.060.000
gem. aantal mk per bedrijf	59	55
hoeveelheid geleverde melk (ton)	5.554.854	5.728.018
melkquota (ton)	5.725.059	5.668.361
overproductie (ton)	-170.205	59.658
superheffing (€ 1.000,-)	0	16.603
percentage overproductie	-3,0%	1,1%
melkprijs (€)	0,371	0,362

Copyright foto

Het Grazeway-systeem blijkt goed te passen bij de ABC-beweidingsstrategie.

De glooiende heuvels reiken tot aan de horizon in het Ierse graafschap Kilkenny. Onder donkere wolken heeft de kleur groen hier de overhand. De uitgestrekte graspercelen volgen de golvende heuvels, waar British-Friesians en Fleckvieh de groene weiden inkleuren. Eeuwenoude natuurstenen muurtjes scheiden de percelen van boer tot boer. Hier ligt het hart van de Ierse melkveehouderij.

Zelfvoorzienend zijn

Patrick John Malone is een van de Ierse melkveehouders. Zijn bedrijf ligt in het ruim 200 jaar oude dorpje Mullinavat, in het zuiden van Kilkenny. Zijn familie boert hier sinds 1983. In 1992 heeft hij het bedrijf van zijn vader overgenomen. Met 73 melkkoeien, een rollend jaargemiddelde van 4.500 liter en bijna 200 stuks vleesvee is hij een gemiddelde veehouder. „Ik wil vooruit, maar ook niet op één paard wedden. Mijn British-Friesians zijn dubbeldoelkoeien. Ik heb altijd ingezet op zelfvoorzienend zijn. Dat betekent dubbeldoelkoeien houden, vleesvee houden en eigen ruwvoer telen.“ Die strategie heeft hem in het verleden al vaak geholpen. Zo werd de melkveestapel een jaar na de start in Mullinavat getroffen door brucellose. „We verloren al onze 40 koeien. Twee jaar hebben we niet kunnen

melken. Daarna zijn we weer met tien vaarzen begonnen. We waren blij dat we toen nog inkomsten hadden uit ons vleesvee.“

Melkrobots

In 2008 werd Ierland hard getroffen door de economische crisis. In zes maanden tijd kelderde de melkprijs van 41 cent per liter naar 22 cent. „Ik had gelukkig geen leningen en kon rondkomen van mijn andere inkomsten, maar er waren veehouders die liever een touw om hun nek hadden geknoopt.“ Inmiddels ligt de melkprijs rond de 37 cent en gaat het de goede kant op. Malone ziet het quotumloze tijdperk dan ook als een kans voor zijn bedrijf. „Dit betekent groei. Ik houd nu al meer jongvee aan om straks 140 koeien te kunnen melken“, zegt hij. „Momenteel kruis ik nog in met Fleckvieh om ook het vleesaandeel op peil te houden, maar als het straks gaat lopen, ga ik wellicht meer inkruisen met stieren die gefokt zijn voor een hogere melkproductie, zoals Holstein.“ Vorig jaar heeft zijn traditionele melkput al plaats gemaakt voor twee Lely-robots. Daarmee volgt hij zijn collega-melkveehouders (zie kader). „Hiermee wil ik mijn productie verhogen en ik merk dat dat lukt. Gemiddeld ligt het robotbezoek op 2,1, maar de vaarzen gaan wel meer dan drie keer per dag. Mijn quotum ligt op 190.000 liter. Afgelopen jaar

heb ik zelfs nog ruim 100.000 liter bij moeten leasen, dus dat er ruimte in productie zit, is duidelijk.“

ABC-beweiding

In Ierland wordt veelvuldig beweide. Zeker 90 procent van de melkveehouders heeft zijn koeien van februari tot november dag en nacht buiten staan. Behalve dat het klimaat in Ierland goed is voor grasproductie, bestaat het land grotendeels uit kalksteen. Daarnaast groeit er veel klaver, dat dient als eiwitrijk veevoer en als belangrijke bodemverbeteraar. Veel Ierse melkveehouders beweid volgens het uit Nieuw-Zeeland afkomstige ABC-systeem. Vanuit perceel A komen de koeien naar de melkput. Na het melken gaan ze naar perceel B, komen terug voor de volgende melkbeurt en gaan naar perceel C. Het rantsoen bestaat daardoor voor zo'n 95 procent uit gras. Dit op gras gebaseerde productiesysteem is vanwege de lage kosten erg populair. Bijvoeren gebeurt nauwelijks.

Concurrentiekracht

Hoewel het land hierdoor niet zo efficiënt gebruikt wordt als in Nederland en de productie lager ligt, is het een makkelijke manier van boeren. „Het is een kans voor Ierland na de afschaffing van de

Robots zijn booming

Met het quotumloze tijdperk in het vooruitzicht stappen veel Ierse boeren over op robots. Het zogeheten Grazeway-systeem blijkt goed te passen bij hun ABC-beweidingsstrategie. „Het Grazeway-systeem is al met de uitlevering van de melkrobot geïntroduceerd“, zegt Corné van Leeuwen, productspecialist bij Lely. „Maar in Ierland werd het systeem pas echt populair, toen er sprake werd van afschaffing van het melkquotum. Het is een relatief kleine investering om toch de productie te kunnen opschalen. De verwachte melkbeurten met dit systeem liggen op 2,2 tot 2,7 maal daags. Het is een goede combinatie met het ABC-beweidingsstelsel“, merkt hij op. „Dat systeem lokt de koeien naar de melkrobot, waarna ze na het melken worden beloond met een verse

weidegang. Met dat oogmerk worden Grazeway-poorten gebruikt.“

De stal omvat in hoofdzaak twee zones: de gedeelten 'voor het melken' en 'na het melken'. Daartussenin staat de melkrobot. De Grazeway wordt gebruikt om de koeien naar het juiste gedeelte te sturen. De koeien die moeten worden gemolken, worden naar het gedeelte 'voor het melken' geleid, terwijl de koeien die niet aan melken toe zijn, rechtstreeks naar het gedeelte 'na het melken' worden gestuurd. Vanuit dit gedeelte hebben de dieren toegang tot een tweede Grazeway, die de koeien – afhankelijk van het tijdstip van de dag – naar weide A, B of C dirigeert. Zo worden de koeien bijvoorbeeld tussen 1.00 en 9.00 uur naar weide A gestuurd, tussen 9.00 en 17.00

uur naar weide B en tussen 17.00 en 1.00 uur naar weide C. Na een zekere periode raken de koeien gewend aan dat schema en komen ze als het goed is vanzelf naar de melkrobot. „Door de geschakelde Grazeways worden de koeien automatisch naar het juiste perceel gestuurd, waardoor de boer er bijna geen omkijken meer naar heeft en zijn tijd anders kan besteden. Het zorgt voor een efficiëntere manier van beweid.“

De verkaveling van het bedrijf heeft wel een grote invloed op het effect. „Het beste is als een boer zijn land in een cirkel rondom de melkrobot heeft liggen“, zegt Van Leeuwen, „maar ook als dat niet het geval is; een koe kan best een eind lopen om dit systeem toch werkbaar te houden.“

„Als het klimaat zo verandert dat we te veel regen krijgen, kan dat betekenen dat we in natte zomers te weinig kuilvoer van het land halen en dus voer moeten gaan aankopen”, aldus de voorzitter van belangenbehartiger ICMSA, John Comer.

melkquota”, zegt John Comer, voorzitter van de Irish Creamery Milk Suppliers Association (ICMSA). De ICMSA is de oudste boerenorganisatie in Ierland en vertegenwoordigt alle Ierse (melk) veehouders door te lobbyen op lokaal, nationaal en Europees niveau. Vooral het behouden van familiebedrijven en het verdedigen van hun inkomen staan hoog op de agenda. In de organisatie zijn diverse Ierse melkveebelangenverenigingen vertegenwoordigd. „Dit productiesysteem geeft ons een groot natuurlijk voordeel en dat gekoppeld aan de mogelijkheid om het hele jaar door te melken, kunnen we zeker concurreren met andere Europese landen. De Ierse melkveesector heeft een van de laagste kostprijzen van Europa.” De ICMSA verwacht een productieverhoging van 10 tot 20 procent de komende twee jaar. „Vooral door een efficiëntieverbetering. De genetische waarde van de bestaande veestapel kan nog geoptimaliseerd worden

en quota-gerelateerde problemen zullen verdwijnen. Zo hebben veel boeren nu nog een lage veebezetting om geen overproductie te creëren.” Het rollend jaargemiddelde van een Ierse melkkoe ligt nu op 5.000 liter. Comer verwacht dat veel boeren met niet al te veel inspanningen dat gemiddelde naar 6.000 liter kunnen verhogen.

Uitdagingen

Toch kent ook Ierland zijn uitdagingen. „De grootste binnenlandse uitdagingen liggen op het gebied van beschikbaarheid van land en productiekosten”, stelt Comer. „De landprijzen liggen nu op 25.000 euro per hectare. Daarnaast zijn we afhankelijk van de import van belangrijke inputs, zoals graan en kunstmest.” Ook het klimaat heeft zijn invloeden. „Hier heeft niet alleen Ierland mee te maken, maar alle voedselproducerende landen. Ierland heeft dan nog wel het voordeel dat hier genoeg

water voorhanden is. Maar als het klimaat zo verandert dat we te veel regen krijgen, kan dat wel een probleem opleveren. Als we in natte zomers te weinig kuilvoer van het land halen, kan dat betekenen dat we hier niet de winter mee door komen en dus voer moeten gaan aankopen. We zagen dit ook gebeuren in 2012 en 2013. De productiekosten namen daardoor toe, maar boeren zouden uit deze jaren wel hun les hebben moeten trekken.”

Voor Malone ziet de toekomst er goed uit, al weet hij uit het verleden dat hij beter op twee paarden kan wedden dan op één. „Wellicht kunnen we het eerste jaar nog niet volop profiteren van het losgelaten quotum. We zouden liever hebben dat het quotum eindigt op 31 december 2014 in plaats van 31 maart 2015. Dat komt door onze productiecyclus. De datum van 31 maart is onpraktisch, want dan zouden al onze koeien pas in april of mei moeten kalven. Dan is het beste gedeelte van het groeiseizoen alweer voorbij. Ik houd mijn vleesvee dus zeker nog even aan.” ■

Bedrijfsgegevens Malone

Patrick John Malone heeft een veebedrijf in Mullinavat, een dorpje in het Ierse graafschap Kilkenny. Vorig jaar molk hij 73 koeien, had 90 stuks jongvee en bijna 200 vleesveedieren. Hij heeft 160 hectare land in eigendom en 100 hectare gehuurd land. Hiervan wordt 40 hectare gebruikt voor teelt van gerst. De rest is grasland. Zijn productie lag vorig jaar op een kleine 300.000 liter, met een rollend jaargemiddelde van zo'n 4.500 liter. Hij melkt met twee Lely-robots. Het robotbezoek ligt gemiddeld op 2,1 melkingen per dag. Zijn vet- en eiwitgehalten liggen respectievelijk op 3,87 en 3,33 procent.

Nieuwe fabriek in aanbouw

Niet ver van het melkveebedrijf van Patrick John Malone, in Belview Kilkenny, is melkverwerkingsbedrijf Glanbia Ingredients Ireland Limited (GILL) bezig met het bouwen van een nieuwe fabriek. Glanbia ziet de investering van 150 miljoen euro in een nieuwe fabriek als noodzakelijk. „Na de afschaffing van het quotum verwachten we dat Ierse melkveehouders hun productie met 30 tot 50 procent zullen gaan verhogen. Om hier op in te springen, bouwen we deze nieuwe fabriek, die tot aan 2020 60 procent extra productie kan opvangen”, vertelt woord-

voerder Maeve Dineen van Glanbia.

Glanbia is het grootste melkverwerkingsbedrijf in Ierland. Vanuit het hele land zijn er 4.550 melkveehouders bij aangesloten. In 2013 verzamelde GILL 1,6 miljard liter melk, een hoeveelheid die 30 procent van Ierland's totale melkplasma omvat.

Belview is de vijfde melkverwerkingsfabriek van Glanbia. De fabriek heeft de capaciteit om 19 miljoen liter melk per week te verwerken. De verwachting is dat de fabriek begin 2015 in werking treedt.